

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging opbouw

G. van Atten, Gorinchem

En bedroeft de Heilige Geest Gods niet...

Efeze 4 : 30

Als de apostel de gemeente voorhoudt, dat zij is verzegeld met de Heilige Geest der belofte, vindt hij daarin ook een reden haar een indringende vermaning mee te geven. Ze mag delen in de belofte van het verbond van de HERE – dat brengt ook mee dat ze deelt in de roeping, in dat verbond te leven.

In de voorgaande overdenkingen hebben we gezien, hoe in het geschenk van de Heilige Geest de beloften, door de profeten aan Israël gegeven, ook aan de „vreemdelingen” worden vervuld, zodat ze medeburgers der heiligen en huisgenoten Gods werden. In Christus kregen ook zij de toegang tot de Vader. Ook van hen, en het geldt niet minder voor ons vandaag, zegt de HERE: Ze zijn Mijn volk, kinderen die niet trouweloos worden, en Hij werd hun tot een Verlosser (Jes. 63 : 8).

De geschiedenis leert tevens, dat „in alle verbonden twee delen begrepen zijn”. Zoals een huwelijk een zaak is van twee partners, die elkaar hun vertrouwen geven, geeft de HERE Zijn vertrouwen: „kinderen die niet trouweloos worden”, horen we Hem zeggen in Jes. 63. Hijzelf heeft Zijn trouw getoond: in Zijn liefde en mededogen heeft Hijzelf hen verlost en Hij hief hen op en droeg hen al de dagen van ouds (Jes. 63 : 9).

Maar dan komt het vervolg; en in de woorden van Paulus in Ef. 4 : 30 vinden we de klank van dit vervolg terug. In vs. 10 lezen we: Maar zij waren

weerspanning en bedroefden Zijn Heilige Geest; daarom veranderde Hij voor hen in een vijand. Ook dat kan gebeuren in het verbond van de HERE: dat Hij in een vijand verandert. Hijzelf streed tegen hen, vs 11. Kunnen we ons iets ergers voorstellen dan dat?

Zoals Israël zich moest onderscheiden van de heidenwereld, omdat het in de verlossing de trouw van de HERE had leren kennen, en op die basis de woorden van Zijn verbond meegekregen had, dient de gemeente zich te onderscheiden van het heidendom, waaruit zij voortgekomen is. Zo was het in Efeze, vandaag zou gezegd kunnen worden: van het heidendom waarin een ontkerstenende wereld terug valt. Gij geheel anders, gij hebt Christus leren kennen. Met dat zinnetje kunnen we de hele pericop Ef. 4 : 17-32 wel typeren. Israël leerde uit wet en profeten de wegen van Gods verbond; wij zijn onderricht in Christus en door Hem in de wegen van het nieuwe verbond: de oude mens afleggen, de nieuwe mens aandoen (vs. 23, 24). (Ik wil U aanbevelen nog eens na te lezen wat dr D. Holwerda over deze tekst geschreven heeft in Opbouw van 7 okt. 1983).

—o—

Verzegend zijn met de Heilige Geest Gods houdt de gevaarlijke mogelijkheid in die Geest te bedroeven. Met als gevolg: God verandert in een vijand.

Inhoud

- 225 Ds G. van Atten,
En bedroeft de Heilige
Geest Gods niet...
- 226 Ds J. M. Mudde,
Rondom woord en kerk (2)
- 227 Ds G. van den Brink,
Pastorale Notities
- 228 Ds H. Stolk,
Ik zal er zijn
- 230 P. C. van Wijk,
Terloops...
- 230 F. Bouma,
Een impressie uit Dronten

Misschien is het om op deze gevaarlijke mogelijkheid te wijzen, dat Paulus hier spreekt over de Geest als over de Heilige Geest Gods. In de geschonken Geest hebben we te maken met de God die Hem geschonken heeft. Wie de gegeven Geest bedroeft, bedroeft de gever van de Geest, verg. Jes. 63 : 10.

Ik wil in dit verband nog een keer teruggaan naar het visioen uit Ezechiël 9, dat vorige keer al ter sprake kwam. In dat visioen staat de HERE op het punt de heilige stad te verlaten. De heerlijkheid van God had zich al verheven van de cherub waarop zij rustte en zich begeven naar de dorpel van de tempel. En het gericht begint daar bij het heiligdom (vs 6). De heiligste plaats is ook de gevaarlijkste. Het heiligdom is niet een plaats die automatisch vrede en veiligheid biedt: de HERE laat Zelf vanwege de ongerechtigheid die er plaatsgevonden heeft, Zijn heiligdom verontreinigen (vs. 7).

Van hieruit gaan mijn gedachten naar I Petrus 4 : 17: „want het is nu de tijd dat het oordeel begint bij het huis Gods; als het bij ons begint, wat zal dan het einde zijn van hen, die ongehoorzaam blijven aan het evangelie

Opbouw in de vakantieperiode

In verband met de vakanties zal ons blad niet verschijnen op 12 augustus. Vanaf 19 augustus verschijnen we weer wekelijks.

De redactie

Gods? En indien de rechtvaardige ternauwernood behouden wordt, waar zal dan de goddeloze en zondaar verschijnen?

De rechtvaardige ternauwernood behouden – daarbij kunnen we toch denken aan de positie van de rechtvaardigen in Ezech. 9: terwijl het oordeel over de stad losbreekt, worden zij nog op het nippertje verzegeld. In Openb. 7 is het niet anders: de knechten van God worden verzegeld, maar de gerichtshengelen staan klaar. Ze moeten wachten, maar zijn gereed.

Des te meer klemt de vermaning: en bedroeft de Heilige Geest Gods niet door wie gij verzegeld zijt tegen de dag der verlossing. Eerder heb ik al opgemerkt, dat die dag der verlossing ook betekent de dag van gericht over de goddelozen – te beginnen bij hen die Gods Heilige Geest bedroeven. Een zonde die alleen mogelijk is bij het volk van God – in Israël vroeger, in de gemeente van medeburgers der heiligen nu evenzeer.

—o—

Wat me daarbij nog opviel was, dat deze vermaning om de Heilige Geest niet te bedroeven, staat tussen twee verzen (29 en 31) die gaan over de manier waarop we ons uiten: geen liederlijk woord kome uit uw mond, maar als ge een goed woord hebt, tot opbouw, waar dit nuttig is, opdat zij die het horen genade ontvangen. En: alle bitterheid, gramschap, toorn, getier en gevloek worde uit uw midden gebannen, evenals alle kwaadaardigheid.

Bedenken we dat op het Pinksterfeest de Geest de gemeente juist leerde met een nieuwe tong te spreken, dan leidt de vermaning om de Geest niet te bedroeven, tot het gebed van Psalm 19: 15: mogen de woorden van mijn mond en de overleggingen van mijn hart U welgevallig zijn.

J. M. Mudde, Breukelen

Rondom woord en kerk (2)

Naar een Nazireaatmodel?

In zijn visie op „De toekomst van onze kerken” houdt ds De Jong ons het nazireaat voor als model voor ons kerk zijn. Hij hoopt, dat de Nederlands Gereformeerde Kerken een kerkverband worden, dat zichzelf ootmoedig dienstbaar maakt aan de voortgang van Gods Koninkrijk. Hoewel me gevraagd is hierop kritisch in te gaan, wil ik om te beginnen m'n instemming met de grondtoon van deze visie betuigen. „Gods genade is u genoeg. Zijn kracht openbaart zich ten volle in zwakheid” wordt ons voorgehouden. Inderdaad, omdat de kerkelijke onmacht en schuld onder ons toch heel sterk ervaren wordt, is dit een vertroostend woord. Een woord waarmee we kerkelijk Nederland, wanneer we als kerken uit dit centrum van de Schriften leven, dienstbaar kunnen zijn.

En toch: als model voor de gemeente van Christus lijkt het Nazireaat me ten ene male ongeschikt.

Tussen de kerk en het nazireaat bestaan een aantal ingrijpende verschillen.

Allereerst berust het nazireaat op een *vrijwillige keuze*. Onze keuze. Het deel uitmaken van de kerk van Christus berust ook op een keuze. Gods keuze. Het lidmaat zijn van de kerk van Christus berust op Gods genadige verkiezing, die gestalte krijgt in de doop van onwetende kinderen. Meteen al een verschil tussen kerk en nazireaat van verstrekende konsekwenties.

Ten tweede berust het nazireaat op een *individuele keuze*. Een enkeling heeft God een gelofte gedaan en lost die gelofte persoonlijk in. De gemeente van Christus echter is een verbondsgemeenschap: in de doop verbonden aan de Here en door de doop verbonden aan elkaar. Binnen de gemeente wordt daarom ook gemeentelijk gedacht. Binnen de gemeenschap der heiligen zijn we geroepen elkaar trouw te zijn, elkaar lief te hebben, elkaar te vertroosten, elkaar te vermanen. Geven en ontvangen. Dit is de eerste roeping waarmee de Here ons, een ieder van ons, roept.

Tenslotte kan het nazireaat een *bijzondere wijding* genoemd worden. Een toewijding, die voortkomt uit een sterk verlangen God op een veeleisende wijze dienstbaar te zijn. In Num. 6 lijkt het een keus te zijn van iemand, die de moedermelk al geruime tijd ontgroeid is. (Ik spreek nu niet van Simson.) Binnen de kudde van Christus komen we ook heel andere schapen tegen. Allereerst denk ik dan aan de lammetjes, die het allemaal nog moeten leren. Vervolgens zijn er naast sterke, gezonde, doelbewuste, overtuigde, actieve en noem maar op schapen ook zwakke, zieke, afdwalende, twijfelende en luie schapen. Dit brengt met zich mee, dat een gemeente nooit een nazireaatsgemeenschap kan zijn. Daarvoor is ze veel te gemêleerd.

Mijns inziens geldt van iedere gemeente van Christus dat het een door de Here verkoren en geroepen verbondsgemeenschap is.

Het nazireaat is als oriëntatiepunt voor een kerk, als kerkmodel, onbruikbaar. Om eerlijk te zijn vind ik ds De Jong z'n inbreng van het nazireaat daarom niet zo'n geslaagde greep.

Natuurlijk is het zo, dat onze kerken een bepaalde geschiedenis achter de rug hebben. En wat ik graag aanneem is, dat een kerkgemeenschap al naar gelang de situatie waarin ze zich bevindt en al naar gelang haar voorgeschiedenis een bepaalde kleur, een bepaald gezicht kan krijgen. Een meer diakonaal, een meer profetisch, een meer charismatisch, een meer missionair gezicht. Het zou kunnen zijn, dat het nazireaat een aspect van onze kerken is. Onze kerken enige kleur geeft. Zo kan ik me voorstellen, dat leden, die onze kerken een tijdlang als toevluchtsoord opgezocht hebben na verloop van tijd weer terugkeren naar het oude nest. Niet uit ontrouw aan ons, maar uit roepingsbesef naar de andere kerkgemeenschap. Of dit onze kerken kenmerkt weet ik niet, maar zeker mogen we hen biddend en zegend op die weg begeleiden.

Wat ik ds De Jong echter zie doen is: ziende op de situatie en het eigene van onze kerken, een *aspect* van de kerk van Christus – het nazireaat – *tot algemene regel verheffen*. Hij heeft iets wezenlijks tot onze kerken te zeggen, maar lijkt daarbij aan het wezen van de kerk voorbij te gaan, namelijk, dat zij een verbondsgemeenschap is. Dit al te eenzijdige accent kan mijns inziens alleen maar leiden tot een geamputeerd gemeente zijn.

Dit gevaar zie ik dan ook opdoemen bij ds De Jong. Hij schrijft: „Maar onze kinderen dan, zal iemand zeggen, want dit wat u nu zegt is toch meer een zaak voor volwassenen. Dat is waar. Mijn antwoord is: voed uw kinderen goed op, als ouders en als kerk. En laat ze vervolgens vrij. Als ze volwassen geworden een andere kerk kiezen, laat ze gaan... Wees blij, dat we ook zo met het vele dat we ontvangen hebben te midden van

Gods volk tot zegen kunnen zijn. En de Here zal dan wel zorgen dat er onder de volwassenen weer nieuwe vrijwilligers toetreden." Ik kan dit niet anders zien dan een keuze voor een geamputeerd gemeente zijn. Een gemeente als verbondsgemeenschap geeft juist aan het kind, het gedoopte kind, een bijzondere en belangrijke plaats. Ds De Jong lijkt aan het kind bijna een wat ondergeschikte plaats te geven!

Daarbij vraag ik me af of van de nood geen deugd wordt gemaakt. Hoe vaak komt het niet voor, dat jongeren overgaan naar een andere kerk, omdat ze vervreemd zijn van „het eigene” van onze kerken. Of omdat ze gewoon daar naar de kerk gaan waar ze zich op dat moment het beste thuis voelen? Overigens, ook bij ouderen komt dat wel voor. Van een roepingsbesef is dikwijls geen sprake. Nee, er zijn teveel gevallen denkbaar waarin het nazireaat koren op de molen van het individualisme is. Hoe belangrijk is het, de kerk als een verbondsgemeenschap te zien.

Bestaansrecht of bestaansnoodzaak?

Nu kan ik me voorstellen, dat ds De Jong zich niet aangesproken voelt door bovenstaande kritiek, omdat het hem om het *eigene* van onze kerken te doen is. Daarin immers zoekt hij het bestaansrecht van onze kerken. Uitgaan

van datgene wat *iedere* gemeente van Christus is, namelijk een verbondsgemeenschap, rechtvaardigt zijns inziens het bestaan van onze kerken niet.

Mijns inziens echter kan ons bestaansrecht nooit in een eigen kerkmodel gevonden worden. We hebben nu eenmaal een ellendige geschiedenis achter de rug, waarvan het trieste resultaat is, dat 30.000 leden van het lichaam van Christus hun plaats binnen de kerk van Christus werd ontzegd. Dan sta je daar. En dan heb je de verantwoordelijkheid voor de 30.000, waaronder vele kinderen. Zij moeten bewaard worden bij het verbond, dat de Here met hen gesloten heeft. Dus ga je aan de slag. Tot op de dag van vandaag, omdat samensprekingen spijtig genoeg nog niet tot het gewenste resultaat hebben geleid. Van een bestaansrecht zou ik dan ook niet willen spreken. Er is een bestaansnoodzaak. Vanwege de 30.000.

En mochten er dan kanten aan ons kerkelijk leven zijn waardoor we – Wij?, wat een genade! – tot zegen zijn voor kerkelijk Nederland, laten we daarop dan niet ons bestaansrecht gronden, maar laten we blijven bij de eerste roeping die we ontvingen: verbondsgemeenschap zijn met hen, die in de loop van de geschiedenis bij elkaar zijn gekomen.

Mogelijke misverstanden

Graag zou ik mogelijke misverstanden willen voorkomen.

Zo zou men zich af kunnen vragen of het uitgaan van de gemeente als een door God verkoren en geroepen verbondsgemeenschap niet noodzakelijk tot een nieuwe ware kerkideologie moet leiden. Alstublieft niet! Deze ideologie doet tekort aan Gods verbondstrouw, aan het werk van de Heilige Geest buiten de eigen kerkgemeenschap en aan de complexiteit van de kerkgeschiedenis. Met ds De Jong ben ik dankbaar, dat de gemeente van Christus ook buiten de Nederlands Gereformeerde Kerken te vinden is.

Hoe serieus ik dit opvat mag uit het volgende blijken. Het komt meer dan eens voor, dat broeders en zusters uit een andere kerk toetreden tot de onze. Uitgaande van de ware kerkideologie kan dit alleen maar positief gewaardeerd worden. Omdat de gemeente van Christus ook buiten het verband van onze kerken te vinden is meen ik, dat het warm onthalen van overkomende broeders en zusters niet altijd vanzelfsprekend is. Afhankelijk van de gemeente waaruit men komt kan er sprake van zijn van kerkelijke ontrouw! Omdat iedere gemeente van Christus een verbondsgemeenschap is. Inderdaad, in zulke situaties is de verleiding erg groot om ongeestelijk uit te zijn op „het winnen van zieltjes”. Maar Hij moet wasen. En terwille van Zijn gemeente zal dan kritisch meegedacht moeten worden: zijn de motieven om toe te treden tot één van onze gemeenten wel zuiver?

In ds De Jong z'n afwijzing van het ware kerkbegrip wil ik dus heel ver meegaan. Wel valt me op hoe weinig profetisch hij in z'n causerie over kerkelijk Nederland spreekt. Het ware kerkbegrip mag dan tot hyperkritiek geleid hebben, ds De Jong z'n afwijzing ervan heeft iets onkritisch. Hij houdt het er op, dat er kerken zijn, die het ware kerk, zijn slechts gebrekkig vertonen. Er zijn kerken die in 't geheel genomen een werelds aanzien krijgen. Mijns inziens is dit veel te relativerend gesteld. Staan er niet heel wezenlijke dingen op het spel? Het gezag van Gods Woord, de betekenis van het kruis van Christus, het zondaar zijn van de mens, het genadekarakter van onze verlossing, de noodzaak van zending en evangelisatie, noem maar op. Het gaat toch werkelijk om de fundamenteën van het christelijk geloof.

Eerlijk gezegd verwondert het me dan ook, dat uitgerekend ds De Jong zo onkritisch spreekt. Als ik in zijn preken serie over Handelingen 7 lees hoe verontrust hij is over de verjoodsing van geloof en theologie, vind ik deze relativerende toon ongebruikelijk.

Over het waar of vals zijn van de ons omringende kerken wil ik me niet uitlaten. De kerkelijke situatie is heel

G. van den Brink, Veenendaal

Pastorale Notities

Eenzaamheid

(discussienota voor de kerkeraad van Rotterdam)

1. **RISICOGROEPEN:** bejaarden, pubers, (mogelijke oorzaak van verslaving e.d.), vrijgezellen, (ik vlieg tegen de muren op), weduwen en weduwnaars, mensen die een echtscheiding achter de rug hebben, homoseksuelen, mensen met probleemhuwelijken, mensen met topfuncties, langdurig zieken stervenden.

2. Hoewel eenzaamheid volstrekt tegengesteld is aan gemeenschap (der heiligen), is de stelling: 'eenzaamheid mag niet voorkomen in de christelijke kerk' toch te kras. Evenals andere vormen van lijden zal eenzaamheid doorleden moeten worden.

Wapening daartegen noodzakelijk: „gij hebt volharding nodig”, Hebr. 10 : 36; Hebr 12.

3. Vanuit de gemeenschap der heiligen moet een niet aflatende strijd gestreden worden tegen eenzaamheid.
a) opvangen van vreemdelingen en eenzamen in de kerkdienst (gastheren en gastvrouwen).
b) bij elk huisbezoek de eigen wijk doornemen en aandacht vragen voor nabije eenzamen: kunt u wat doen voor die en die.
c) ouderenzorg (ook voor demente bejaarden) en jeugdpastoraat.
d) blijvende aandacht voor langdurig zieken en trouw en liefdevol bezoek aan stervenden.
e) opname in vriendenkring, verjaardagen, kerstmaaltijd, muziekkavond aan huis etc.

f) vooral attentie bij feestdagen, jaarwisseling, vacaties.

g) activiteiten als eetavonden, koffiedrinken, enz.

h) met wie blijven we nog wat napraten?

i) als echtpaar op bezoek bij alleenstaanden; mannenbezoek bij zusters.

j) elk ander middel dat de liefde vindt.

4. Deze notitie is kort gehouden omdat alle tijd besteed aan theoretiseren gebruikt kan worden voor doen. We moeten niet moeilijk doen! De opdracht is heel simpel: Let op elkaar, Hebr. 10 : 24.

5. **HET IS ZO, DAT IN DE WERKELIJKHEID VAN HET "ER-MET-ELKAAR-ZIJN" DE STIMULANS ONTVANGEN MAG WORDEN OM AAN DE ROEPING VAN HET "ER-VOOR-ELKAAR-ZIJN" TE VOLDOEN,** J. P. Versteeg „Oog voor elkaar”, blz. 94.

ondoorzichtig. Maar over de valse profeite in veel kerken moeten we ons uitlaten. Daartegen zullen jongere en oudere gemeenteleden gewaarschuwd dienen te worden.

Vervolgens kan men zich afvragen of het uitgaan van de gemeente als verbondsgemeenschap niet leidt tot een situatie, waarbinnen de enkeling, die wel eens elders kerkt, of zelfs overgaat naar een andere gemeente van Christus, onverbiddelijk teruggesloten wordt door de gemeenschap.

Ook dit is niet m'n bedoeling. Er kunnen dringende persoonlijke redenen zijn waarom iemand dit doet. Sterker, er zijn situaties denkbaar, dat we alleen maar blij mogen zijn, dat een andere gemeente van Christus een bepaald lid of een bepaald gezin kan opvangen. Het is toch ook zo, dat door de kerkelijke verbroekeling gemeenten met heel verschillende mogelijkheden zijn ontstaan. De gaven van Christus zijn door de kerkelijke verscheurdheid ook verbrokeld! Binnen bepaalde gemeenten kunnen de accenten daardoor zo eenzijdig gelegd worden, dat men op een gegeven moment niet in staat is een gemeentelid met uitgerekend datgene wat hij of zij nodig heeft te dienen. Dat is heel pijnlijk, en het valt nooit goed te praten, maar het feit ligt er. Laten we in dergelijke gevallen zoeken naar een oplossing waar het betreffende gemeentelid wel bij vaart. Dankbaar gebruik makend van de gaven, die een ander rijk is.

Dit alles zeg ik echter op basis van het gegeven, dat de gemeente een verbondsgemeenschap is. Dat voorkomt, dat we hierover al te luchtig gaan doen. Integendeel, van een gemeentelid, een gezin, mag verwacht worden, dat men zich werkelijk inspant, biddend inspant, trouw te zijn aan de eigen gemeente en daarvan een levend lidmaat te zijn. Dat brengt het verbond met zich mee. Maar, nadrukkelijk moet dan ook de keerzijde van dit verbond ter sprake gebracht worden. Juist omdat de gemeente van Christus een verbondsgemeenschap is zal ze de uiterste moeite moeten doen de enkeling tot zegen te zijn. Natuurlijk zijn er principiële en praktische grenzen. Maar waarop ik doel is, dat een gemeente ook ontrouw aan de enkeling kan zijn, of zelfs aan een bepaalde groep in de gemeente.

Waar bovenstaande reactie zich tegen verzet is het nazireaatmodel. Dat doet m.i. tekort aan het wezen van de gemeente. Ze is een verbondsgemeenschap. Hopelijk is uit het bovenstaande duidelijk geworden, dat deze fundamentele aanpak in het geheel niet haaks hoeft te staan op het grondwoord van ds De Jong z'n visie op „De toekomst van onze kerken”: „Hij moet wassen, ik moet minder worden”. Hieraan gemeentelijk en kerkelijk gestalte geven, dat is de roeping waarmee Gods volk in Nederland te worstelen heeft, totdat Hij alles is in allen.

H. Stolk, Kampen

Ik zal er zijn

„Geef me een plaats waar ik staan kan – en ik zal de aarde bewegen”... schijnt een oude Griekse geleerde trots te hebben uitgeroepen, toen hij de hefboom had uitgevonden.

Maar die plaats was er niet.

De aarde bewegen kon ie dus niet.

Dat roepen om een vaste plek lijkt gebleven; al is de trots van de uitvinder er uit.

„Geef me een vast 'iets' om naar toe te leven – en ik kan er weer tegen”... hoor je veel mensen wanhopig roepen vandaag.

Maar dat „iets” schijnt er niet te zijn en heel wat mensen zien het vandaag dan ook niet meer zitten.

Het „Behouden huis” van Willem Barentsz op Novazembla; die veilige schuilhut, die de elementen trotseerde, heeft plaats gemaakt voor het „Behouden huis” van W. F. Hermans... Dat door een laatste handgranaat uit elkaar gescheurde hol. Dat tochtig brok steen inwendig vol afbraak en vuiligheid. Zoals de schrijver aan het slot van zijn verhaal ons vertelt. Een bekende bioloog (Richard Dawkins) is op grond van zijn computeronderzoeken van mening dat alle gepraat over zin en doel van ons bestaan ON-zin is.

Geen oorsprongsbeginsel is er – zegt hij ergens – geen stuwende kracht en geen doel.

En hoe moordend zijn gedachten ook zijn; hij heeft gelijk wat betreft de VERBANDEN, die hij meent te zien.

Geen oorsprong – geen doel.

Die twee gaan altijd samen.

De mens is zijn DOEL kwijt geraakt, toen hij het zicht op zijn OORSPRONG verspeelde in de evolutiedenkeelden van zijn eigen hoogmoed. Toen de mens dacht op zijn troon te klimmen; zich zelf uitriep tot maat van alle dingen; op aansporen van Satan zelf uit zou maken wat goed is en kwaad, is die mens in een gat gevallen en viel de toekomst stuk.

Verdreven uit het paradijs.

Wie met Genesis I het „lied van de schepping” niet wil zingen gooit een handgranaat in het „behouden huis” dat veiligheid en bescherming bieden kan en maakt het leven tot een zinloos bouwval zonder toekomst voor morgen, daarom zonder zin voor vandaag. Een „eenzaam avontuur” waarvan de Prediker zegt: „Ijdelheid der ijdelheden het is al ijdelheid.”

Een uitweg is er dan... DE WEG TERUG.

Terug naar Genesis I; naar God de Schepper van alle leven. Maar deze weg kan een mens alleen op z'n knieën gaan, in de erkenning van die Ander, Die het voor het zeggen heeft. Maar juist van deze weg zegt de mens vandaag: Dat nooit!

Toch blijkt het in dat zinloze gat zonder toekomst geen leven te zijn en zo zien we vandaag velen (jongeren vooral) stuk gaan in de greep van middelen, die lijken te voldoen aan de wens van een al vrij oude popsong: „Stop de wereld ik wil er af”.

Maar dat kan niet.

Je kunt het zingen; je kunt het met drank en drugs of overmatig roken misschien proberen... en even soms lijkt het misschien te lukken... maar je valt op de wereld terug als een raket na een mislukte lancering.

Dan is de grote greep, die ons verlossing moet brengen de greep naar het „hier en nu” – zonder verleden zonder toekomst. Kiezen voor je zelf; je zelf waar maken; gewoon je zelf zijn. De modekreten van onze dagen.

De schijnoplossing van het „IK ZAL er zijn” hier en NU en VANDAAG, want „Ik DURF er te zijn” – kijk maar hoe stoer ik loop hoe stoer ik me kleed.

Maar als een geschenk van „Er te MOGEN zijn” wordt het leven niet meer gezien en ervaren, omdat de terugtocht naar de Schepper als de GEVER van het leven als mensonwaardig wordt weggeschoven.

Deze tijd is vooral ingezet door de Beatless.

Met hun sgt. Pepper's lonely hearts club band schopten ze, ruim 20 jaar geleden nu al weer, een ingeslapen wereld wakker. Vorig jaar was er een documentaire van voor de TV.

Ik weet niet jongelui of jullie je er nog veel van herinneren. Het is voor jullie al weer verleden tijd.

Al lopen de CD's er van nog met een sneltreinvaart. De flower Power; provo's en hippies; de live en de love-inns.

Als je kunt moet je die documentaire nog eens proberen te pakken te krijgen.

Hoe verder het stuk komt, hoe duidelijker het wordt: Je leven HIER wordt bepaald door wat je van de TOEKOMST verwacht.

En dat is echt niet zo vreemd.

Eigenlijk is dat altijd het geval. Kijk maar eens naar een sportman of -vrouw.

Een bokser bijv. Midden in de winter zie je hem in een korte broek in de sneeuw hollen. Je vraag je af: Is die man gek of zo iets? Tot je ontdekt dat ie oefent voor een komende wedstrijd. Dan ineens is dat stomme lopen in de sneeuw niet zo stom meer. Als je die TOEKOMST niet weet zeg je: „Die man is gek”.

Als je die toekomst weet zeg je: Nu snap ik het. Hij holt vandaag in z'n korte broek in de sneeuw omdat ie volgende maand in conditie moet zijn.”

Zo is eigenlijk altijd je leven VANDAAG door je TOEKOMST bepaald. Zo is het ook in die documentaire waar ik het zo even over had. Maar... die mensen blijken geen toekomst te hebben.

Hun toekomst is leeg.

Tenslotte zegt iemand als samenvatting zo ongeveer: „Het enige dat werkelijk is en werkelijk telt is VANDAAG. Het gaat er om NU te leven. Dát alleen is belangrijk. Het verleden is weg en overdoen kun je het niet. En de toekomst... op de toekomst kun je hopen... maar of die er is??? – misschien wel, misschien niet”.

Als zo de toekomst; het „Ik zal er zijn” een „misschien” voor je wordt kan het „er vandaag” uiteindelijk ook geen zin en geen doel meer hebben.

Als je dan uit dat zijn vandaag, uit dat „hier en nu”, niet alles kunt halen wat er in zit – door ziekte, handicap of wat ook maar – kan het niet anders of je valt in handen van dwaze bedriegers die je wijsmaken dat „er uit stappen” de enige oplossing is.

Zo wordt de dood ons aangereikt als vriendelijke, helpende hand door vriendelijke helpende medemensen en het lijkt het klapstuk te zijn van het grote vuurwerk van ons menselijk kunnen. Maar genoeg hierover vandaag.

Zoals de apostel Paulus in I Cor. 15 : 20, dwars tegen al dat dwaze gepraat van zijn dagen in, ineens zegt: „MAAR CHRISTUS IS OPGE-STAAN!... zo mogen wij vandaag zeggen tegen alles in: MAAR DE TOEKOMST IS ER. De TOEKOMST, die ons leven hier en nu en vandaag mag bepalen en zin geven mag.

De TOEKOMST van het „IK ZAL ER ZIJN” gegrond in Gods Vaderhart vol liefde voor in zich zelf toekomstloze mensen.

Door de Heilige Geest mag immers Petrus ons zeggen: „Wij verwachten naar Zijn belofte een nieuwe hemel, een nieuwe aarde.”

Onheils-profeten van alle kanten mogen vandaag hun kraaienmars van dood en toekomstloze wereldellende kraaien – en vóór je het weet kraai je zelf in een moedeloze bui soms mee...

Vóór je het weet zing je mee: „Stop de wereld ik wil er af... Stop de kerk ik wil er uit”. „Maar wie zo praat heeft de be-

lofte niet gezien; Gods grote toekomst niet ingedronken.

Door die belofte mogen we HIER EN VANDAAG leven vanuit het wonder van het „Ik ZAL er zijn”.

Niet omdat „IK” niet stuk te krijgen ben, maar omdat we een HEER hebben, Die is en Die was en Die komt. Vanuit dat TOEKOMSTWONDER-van-belofte leven we in deze wereld, (zegt Paulus in zijn brief aan de gemeente van Filippi als burgers van een rijk in de hemelen.

De mensen in Filippi verstaan dat beeld.

Als Romeinse kolonisten veelal, leven ze daar in de Griekse wereld naar de stijl, de regels, de zeden van de moederstad ROME. Zo leven wij vandaag in deze wereld naar de stijl, de zede en uit de kracht van de wereld van morgen; de wereld van onze HEER, Die de dood overwon.

Groter wonder, groter feest is er niet. Maar wie even doordenkt voelt het al aankomen...

Dat wordt boksen.

Want laten we niet denken dat de wereld dat neemt.

Leven in deze wereld, waar toch de duivel nog overste is, naar de stijl van het Rijk van onze Heer... dat betekent, zo vertelt de Bijbel ons: VREEMDELINGSCHAP... een vreemde eend zijn in de bijt.

Een vreemde eend op je werk, in de klas of weet ik waar.

Dat wordt boksen... allereerst misschien wel tegen je eigen „IK”. Zijn we er op voorbereid?

Trainen we er voor? Wagen we het nog?

In deze wereld „Heel anders” te zijn. Je houdt het alleen maar vol zegt Paulus in Efeze 4 : 20 als je CHRISTUS HEBT LEREN KENNEN.

Dat wil zeggen: als je een band hebt aan de HEER.

Maar dán kan het ook.

In de kracht van de HEER kan het.

Ook wat de mensen betreft ga je dan niet alleen je eenzame weg.

Want in die band aan de HEER komt er ook, dat kan niet anders, de band met allen, die met jou hier vreemdeling zijn, die met jou leven vanuit het „Ik zal er zijn” die grote TOEKOMST van de HEER: omdat ze samen met jou hebben die band aan diezelfde HEER. Meestal is dat „samen” er eerder nog dan het „ik”!

Dan ga je SAMEN als vreemdelingen je weg. Hand in hand. En dat SAMEN-GAAN is in je leven hier en nu te zien en te voelen. Dat kan niet anders.

Dan komt er in je leven ook die eigenaardige spanning, die misschien alleen het geloof maar kent: De spanning dat vanuit die grote toekomst je leven hier en nu pas zin krijgt en doel – dat het pas zin heeft te leven hier en nu en vandaag, omdat die grote toekomst er is. En dat tegelijk VANUIT DIE TOEKOMST je leven hier en nu toch het

één en het al niet meer is. Niet meer „het einde”.

Uiteindelijk ben je immers op weg naar een „beter vaderland”.

Ik weet wel; altijd komt dan het afgezaagde verwijt van die wissel op de eeuwigheid en dat opium van het volk, waar een dwaas vereerde Marx al mee liep te venten; zoals de pinda-Chinees van voor de oorlog zijn „Pinda lekka” het volk probeerde aan te smeren.

Duizenden hebben met die stroperige supstantie hun tanden verwoest... honderdduizenden hebben met Marx' koopwaar hun leven verwoest.

En de kerk leek bang te worden onder het geweld van dwaze propaganda en leek geen woord van de grote toekomst meer te durven zeggen. De kerk kwam met de schijnoplossing van een soort „hier en nu medemenselijkheidstheologie”.

En dacht zo het volk te houden.

Maar de kerken liepen en lopen leeg. Geen wonder ook.

Immers een kerk, die niet meer durft te spreken van uitzicht op en leven vanuit de wereld van straks, heeft voor de wereld van vandaag niets te zeggen, dat politici en economen niet beter hebben gezegd of zeggen kunnen.

Laten we dan samen biddend op weg blijven; als vreemdelingen, samen hand in hand de grote toekomst tegemoet.

In de kracht van onze HEER elkaar helpend en steunend. SAMEN – want uiteindelijk is het toch niet de toekomst van het „IK zal er zijn”... maar die van het „WIJ ZULLEN er zijn”. De grote toekomst van de bruiloft van het Lam, waar geen eenzame Nederlands Gereformeerde zijn solistische harp zal bespelen, maar waar heel Gods volk zal zingen in de grote schare, tot eer van onze HEER, Die ons kocht met Zijn bloed.

Onze HEER, Die geen losse individuen maar een VOLK wilde redden, zoals al de engel in Matth. I mocht vertellen.

En weer wordt ons leven vandaag bepaald door wat we van de toekomst verwachten.

Wie naar dat VOLK, naar dat SAMEN, uitziert en toeleeft zal met dat „samen en dat volk” vandaag voorzichtig omgaan en er wel voor oppassen dat niet in gevaar te brengen door eigenzinnige individuele experimenten.

Laat het resultaat van deze fijne dag mogen zijn, dat we naar huis gaan met de grote vreugde van dat SAMEN-GAAN en SAMEN-ZIJN versterkt in ons hart. En laat er tegelijk in ons hart een nieuwe voorzichtigheid geboren worden dat SAMEN-LEVEN-VANUIT de belofte van de GROTE SCHARE straks, niet te verstoren.

Dat zal best moeite kosten.

Misschien zal meer dan één een offer moeten brengen of het gevoel hebben dat te moeten doen.

Maar... de GROTE TOEKOMST is het waard... EN de lokroep van die toe-

komst geeft ons moed en kracht, omdat het niet onze zaak is maar de TOEKOMST van onze HEILAND EN HEER.

En... eens als de bazuinen klinken, uit de hoogte links en rechts, duizend stemmen ons omringen, ja en amen wordt gezegd, rest er niets meer dan te zingen... dan... dan is het pleit beslecht. En samen levend vanuit die grote belofte mogen we zeggen:
„WIJ ZULLEN ER BIJ ZIJN.”

P. C. van Wijk, Zaltbommel

Terloops...

Over Tieske en de waardering van de arbeid

Bij ons in Bommel was Tieske vroeger een bekende figuur. Dat 'vroeger' is nu ook weer niet zo verschrikkelijk lang geleden. Voordat Tieske met werken ophield, was het straatbeeld van Bommel niet los te denken van hem. Hij was nl. putjesschepper. Misschien moet ik spreken van puttenschepper, maar putjes klinkt beter dan putten. Voor die putten had hij een speciale schep, zoiets als een kolenschop met een rand er om heen. Terwijl ik dit neerschrijf, merk ik dat het me niet goed duidelijk is waarom ik het over een schep en een schop heb. Zoek ik wel eens uit op een rustige middag. Tieske deed overigens veel meer. Hij hield ook de goten schoon. Vandaag hebben we in Bommel nog steeds een boel goten, maar het verschil met vroeger is dat ze toen wel en nu niet worden schoongehouden. Tieske ging met een kar met een houten deksel er op door de stad, langs de goten en van put naar put. Dat kon destijds – toegegeven – wat gemakkelijker dan tegenwoordig, want het stond toen nog niet vol met auto's. Tieske heette eigenlijk Godefridus en Zondags was hij te vinden in de Rooms-Katholieke kerk. En ook door de week liep hij daar regelmatig naar binnen. Persoonlijke contacten tussen Tieske en mij hebben zich waarschijnlijk beperkt tot een wat algemene vraag, die kinderen aan hem stelden, nl. of hij, voordat hij de rommel uit de put in de kar deponeerde, even wou kijken of er soms knikkers tussen de vuiligheid zaten.

Hoewel Tieske er zelf niet altijd even schoon uitzag, deed hij zijn werk goed en liet hij steeds een stuk schone straat achter zich. Als hij weer eens zo'n put te pakken had

volgens m'n vrouw was het een schep – bovenop de kar, legde z'n bezem er naast, en keek dan met een wat zelfvoldane blik in het rond.

Misschien was hij ook wel eens moe, want Tieske was lichamelijk niet zo sterk. Hij had een bochel en liep nogal mank.

Ook van Tieske gold, dat hij een méns was, een mens naar Gods beeld, ook al was dat aan de buitenkant misschien niet zo goed te zien. God heeft ook van Tieske iets verwacht. Ook met hem was God als het ware onderweg.

Een menswaardig bestaan

Toen ik laatst wat rommelde in m'n boekenkast, kwam ik het boekje 'menswaardig bestaan' van J. Lanser tegen. Bij het nog eens lezen ervan viel het me op, dat Lanser over onderwerpen als arbeid, verantwoordelijkheid e.d. een aantal heel goede opmerkingen maakt. Lanser zegt o.a.: 'Arbeid, zo leert de geschiedenis, kan de mens verhogen maar ook diep vernederen. Mensen zijn ondergeschikt gemaakt aan

processen, systemen en structuren. Dat is in strijd met de waardigheid van de mens. En verder zegt de schrijver o.a., dat de mens zijn arbeid moet kunnen ervaren als zinvol voor het eigen bestaan en dat van anderen. En toen moest ik weer aan Tieske denken. Jarenlang heeft hij zijn werk bij ons in de straten gedaan. Ik weet niet of hij de verzuchting van de Prediker over 'alles is ijdelheid' heeft gekend. Maar gezucht zal hij best eens hebben. In hoeverre hij zich in zijn werk voor zijn gevoel heeft kunnen ontplooien, weet ik niet. Wel heb ik het idee, dat hij zich op zijn manier heeft verblijd in zijn werk (Pred. 3 : 22). En dus is zijn arbeid niet ijdel geweest (1 Cor. 15 : 58). En vandaag wordt bij ons in Bommel nog over Tieske gesproken. Veel mensen zijn vergeten, Tieske leeft nog voort onder ons. Dát is zijn onderscheiding, die uitgaat boven een lintje. Want dat heeft hij nooit ontvangen, zelfs niet de medaille in brons.

Maar zijn werk volgt hem na en dat is waardevol.

F. Bouma, Dronten

Een impressie uit Dronten

Eén van de deelnemers aan het gesprek over de vrouw in het ambt noemde het bezig zijn met dit probleem een hermeneutische kwestie. Een zaak van uitleg en interpretatie. Daarin zouden de verschillen in uitleg naar voren komen. De één gaat uit van de „christelijke vrijheid”. Veelal wordt dit toegepast op de ruimte voor de zelfstandige plaatselijke kerk om vrouwelijke diakenen aan te stellen. Een ander legt de nadruk op de scheppingsorde in Genesis. „Een hulp die bij hem past”. „Eerst Adam, dan Eva”. Deze onderschikking zou daarmee normatief zijn voor de verhoudingen in de gemeente. Nog weer iemand beklemtoont het gezag-op-zich van de Paulinische voorschriften, die wijzen op een bepaalde positie van de vrouw: zwijgend en dienend. En een laatste – was dat maar zo – heeft het over het tijdgebonden karakter van Paulus' uitspraken: kinderen van hun tijd.

Wat mij opviel was dat er op de tweede bijeenkomst over dit onderwerp (28 mei j.l.) inhoudelijk redelijk gesproken en geluisterd is. Toch werd er nauwelijks ingegaan op de verschillen in uitgangspunten.

Nog minder aandacht is besteed aan de vraag welke rol een uitgangspunt speelt

in de persoonlijke overwegingen en uiteindelijk in de goed- of afkeuring van een voorstel. Dat heeft mogelijk te maken met de moeite die ieder mens wel heeft met de bewustwording van oordelen en principes en de doorwerking ervan in het handelen.

Een vraag hierbij kan zijn: „is de verhouding van norm en handelen er één van oorzaak en gevolg en daarin berekenbaar of ligt het gekompliceerder?”

Een andere vraag betreft de prioriteit in het geheel van normen, dat gehanteerd wordt. Is het mogelijk om te spreken van absolute of universele normen die door „iedereen” erkend worden als belangrijk of noodzakelijk voor het handelen. Te denken is aan liefde tot de naaste en eerbied voor het leven enz. Zijn er daarnaast ook minder gewichtige normen zoals b.v. fatsoensregels (niet onbelangrijk) of liturgische opvattingen m.b.t. de eredienst.

En wat te denken van de hier en daar uitgesproken vrees of angst voor modernisme of aan de andere kant de wens om niet geïsoleerd komen te staan van hedendaagse ontwikkelingen op het terrein van man-vrouw-maatschappij. Hoe functioneren dergelijke gevoelens in het handelen en denken over deze zaak?

Het is niet alleen deze complexe materie die het mens-zijn nogal eens raadselachtig en triviaal maken, daarnaast speelt nog iets anders een rol.

Op de vergadering worden elementaire noties op het terrein van vergader technieken nauwelijks herkend. Het gaat om de fasen in het besluitvormingsproces.

Dit punt wil ik graag toelichten.

Wil men een besluit nemen dan dienen eerst de feiten op tafel te komen (dat kunnen b.v. schriftgegevens zijn of standpunten die zijn ingenomen in de historie enz.). Dit is de fase van *beeldvorming*.

Hierna gaat men bezig met het formuleren van criteria, toetsstenen. De vraag is hier: hoe toetsen we en waaraan? De fase van *oordeelsvorming*.

Ten slotte rest de fase van *besluitvorming*: hoe besluiten we, wie voert het uit enz.

Hoewel deze fasering ietwat gekunsteld aandoet en er lang niet altijd sprake is van een lineair proces A-B-C is het wel goed om je eraan te houden. In de praktijk kan het voorkomen dat men besluit na de fase van oordeelvorming eerst weer bezig te gaan met beeldvorming. Kennelijk zijn de beschikbare gegevens onvolledig.

Hoe gaat het op de Landelijke Vergadering?

In de fase van beeldvorming (feiten en gegevens verzamelen) wordt onvoldoende gelet op de hoedanigheid van de feiten. Soms worden bijbelteksten als feiten aangemerkt en in andere gevallen wordt de bedoeling van de tekst een feit genoemd, nadat in zo'n geval de tekst in een verband en in een historische culturele context is gelezen.

Nogal eens worden als feiten zowel genoemde historische situaties/gebruiken zoals een bepaald kerkelijk gebruik in de 3e eeuw als ook voorschriften en geboden die wel een bepaalde richting van het handelen bepalen, maar lang niet altijd als zodanig zijn uitgevoerd of van tijd tot tijd verschillend.

Ten slotte worden persoonlijke opvattingen als feiten gezien. „We moeten oppassen voor de ontwikkelingen in andere kerken. Die zijn ook met de vrouw in het ambt begonnen en zie wat ervan is terechtgekomen.”

Er is veel meer te noemen.

Samenvattend: Het beeld is vaag en wordt deels bepaald door een selectie van gegevens vanwege persoonlijke opvattingen; het beeld is tegenstrijdig (feiten, normen en persoonlijke waardeoordelen worden als gelijke zaken beschouwd); het beeld is niet gemeenschappelijk (er wordt weinig om verduidelijking van elkaars standpunten gevraagd).

Ten slotte wordt midden in het gesprek aandacht besteed aan voorstellen die in de richting van een besluit gaan.

Hoe zit het met de fase van de oordeelsvorming?

Zijn er criteria om te toetsen, zijn die duidelijk en is iedereen ervan op de hoogte?

Op de Landelijke Vergadering worden wel criteria genoemd zoals:

a) er moet een antwoord komen, want Amsterdam-C zit er al jaren op te wachten.

b) het besluit mag niet in strijd zijn met het accoord van samenleven.

c) het besluit moet bijbels verantwoord zijn.

d) door het besluit mag geen gewetensnood bij mensen ontstaan.

e) er moet rekening worden gehouden met nabuurkerken.

f) het besluit moet rekening houden met de z.g. christelijke vrijheid, d.w.z. het honoreren van gegroeide plaatselijke situaties.

Mogelijk zijn er meer criteria, maar de vraag is interessant, zijn de criteria wel duidelijk en wat wordt ermee bedoeld? Criteria a en b zijn duidelijk – lijkt mij – en ook wenselijk vanuit de kwaliteit en consistentie van het besluit.

Criterium c. zal door iedereen als centraal worden beschouwd, maar hier komen de bezwaren om de hoek: wat is bijbels verantwoord? Wie bepaalt dat? Wij leerden op de Jongelingsvereniging (voor historische fijnproevers: J.V. Filadelfia te Drachten 1965-1967) „Schrift met Schrift te vergelijken” en „de Schrift legt zichzelf uit”, maar dat problemen van exegetische en hermeneutische aard vervolgens opdoemen zal voor iedereen duidelijk zijn. De opgave is zinvol en wenselijk. De weg om tot resultaat te komen en het resultaat moeizaam en niet altijd duidelijk. Criteria d. en f. lijken met elkaar in strijd te zijn, hoewel je de vraag kunt stellen of iemand b.v. uit Dronten in gewetensnood komt als er in Amsterdam vrouwelijke ambtsdragers zijn. Of ontstaat gewetensnood pas op het niveau van een regionale vergadering, waarop vrouwelijke ambtsdragers zijn vertegenwoordigd. Je kunt hier overigens nog spreken van b.v. een diaken die op zo'n vergadering niet zozeer ambtsdrager is, maar vertegenwoordiger van de plaatselijke gemeente. En in de laatste plaats: is er alleen gewetensnood wanneer je als kerklid binnen je gemeente vrouwelijke ambtsdragers tegenkomt? Trouwens, wat te denken wanneer de gewetensnood van de één de gewetensnood van de ander oproept: Mijn ruimte wordt jouw beperking. Hoe gaan we daarmee om?

Criterium e. over de relatie met de nabuurkerken is dermate ongrijpbaar en wordt door iedereen naar eigen voorkeur uitgelegd. Ondeugdelijk derhalve. En toch knikken we begrijpend, wanneer het criterium genoemd wordt.

Het laatste punt betreft de besluitvormingsfase. Deze wordt grotendeels bepaald door de gekozen procedure. Het moderamen zal een poging doen om 3 voorstellen tot één te smeden. Hier zullen de bovengenoemde punten onge-

KOLOFON

Redactie

Drs H. Algra
T. Hoekstra
Drs H. de Jong
Drs P. J. van Kampen
Mr. dr. J. Meulink
D. W. L. Milo
Ds K. Muller
Ds E. R. Postma
M. J. F. van der Wal

Adres van de redactie:

Ds K. Muller, Oude Veenscheiding 15,
8446 LC Heerenveen. Tel. 05130-20476.

Kerknieuws/Uit breder kring:

M. J. F. van der Wal, Brugakker 60-17,
3704 RA Zeist. Tel. 03404-61525.

Abonnementen en ledenadministratie:

Postbus 84, 3956 ZS Leersum. Tel.
03434-54288. Gironummer 404945 t.n.v.
Geref. Persvereniging Opbouw.

Lidmaatschap Persvereniging:

Aanmelding door overschrijving van min.
f25,- contributie.

Abonnementen:

Het aanvragen of opzeggen van abonnementen uitsluitend bij de administratie. Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 december eindigen. Opzeggen uiterlijk tot 15 november.

Abonnementsprijs:

(bij vooruitbetaling):
f52,- per jaar of f28,- per half jaar. Voor
studenten f42,- per jaar. Buitenland f74,-
per jaar of f99,- per luchtpost.

Advertentieprijs:

50 ct. per mm. Advertenties inzenden tot
dinsdagmorgen 10.00 uur.

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen”, Nooitgedacht 3,
3701 AL Zeist. Tel. 03404-22452. Post-
bus 244, 3700 AE Zeist.

twijfeld een rol spelen. Het zou te wensen zijn dat vóór het nemen van een besluit 'alle' gegevens en criteria boven tafel komen en ook mogelijk een toetsing van persoonlijke uitgangspunten (soms ook oordelen en vooroordelen) aan die criteria.

Een aantal jaren geleden was er een programma op de T.V. met de titel „De achterkant van het gelijk”. Kopstukken op velerlei gebied werden t.a.v. een probleem danig aan de tand gevoeld op een „socratische” wijze. Iemand met een bepaalde opvatting wordt vragenderwijs geconfronteerd met de voors en tegens ervan; soms ook met het dubbelzinnige van een stellingname.

Dat kon best eens een goede methode zijn om het eigen standpunt op een doordachte wijze te verhelderen. Angst voor het „dialectische” karakter ervan zou binnen onze kring niet op z'n plaats hoeven te zijn, gelet op de neiging om na denkwerk en twijfels toch een bepaald standpunt in te nemen en daarvoor te willen staan.

En wie reeds een stelling heeft ingenomen – weloverwogen – zou van moed getuigen om die – al was het voor zichzelf – ter discussie te stellen.

Kerknieuws

Ned. Geref. Kerk van Hengelo

Ds C. Smit, predikant te Culemborg, heeft bedankt voor het door de kerkeraad op hem uitgebrachte beroep.

Ned. Geref. Kerk van Kampen

Ds H. Stolk is per 1 juli j.l. met emiraat gegaan. Hij heeft afscheid genomen van de gemeente in een dienst op 26 juni j.l.

Ned. Geref. Kerk van Zoetermeer

De kerkeraad heeft een beroep uitgebracht op ds K. B. Holwerda, predikant van de gemeente Arnhem.

Ned. Geref. Kerk van Zoetermeer

Ds K. Holwerda, pred. te Arnhem, heeft bedankt voor het op hem uitgebrachte beroep.

Ned. Geref. Kerk van Eindhoven

Penningmeester van de kerk is thans: A. A. Los, Kapelstraat-zuid 10, 5503 CW Veldhoven, tel. 040-538569.

Ned. Geref. Kerk van Oegstgeest

Het scribaat berust bij de heer J. J.

Vonk, Frans Halslaan 6, 2343 EH Oegstgeest. Tel. 071-171670.

Kerkdiensten in Eindhoven

In de vakantieperiode wordt een aantal kerkdiensten van de Nederlands Gereformeerde Kerk en van de Christelijke Gereformeerde Kerk in Eindhoven gekombineerd.

Deze gekombineerde diensten vinden plaats in het kerkgebouw van de Chr. Geref. Kerk, Schootsestraat 47 te Eindhoven.

Op de hierna vermelde tijden is er dus geen kerkdienst in het gebouw van de Ned. Geref. Kerk.

31 juli beide diensten, 7 en 14 augustus middagdienst. De kerkdiensten beginnen om 9.30 en 17.00 uur.

Uit breder kring

Themanummer Bezinning over New Age en Onderwijs

Van het christelijk onderwijsblad Bezinning dat zich ten doel stelt vanuit een bijbelse visie voorlichting te geven over actuele ontwikkelingen in het christelijk onderwijs, verscheen een nummer met als thema: New Age en het onderwijs.

In dit nummer wordt ingegaan op de opkomst van New Age en haar visie op het

onderwijs. Aan de orde komen ook de oorzaken van de sterke toename van de invloed van het New Age denken.

Aangetoond wordt dat ook in het christelijk onderwijs de invloed van het New Age denken toeneemt. Gewezen wordt op het feit dat steeds meer de gedachte ingang vindt dat God zich niet uitsluitend in Jezus Christus openbaart, maar dat ook islam en hindoeïsme wegen tot God zijn.

Aangetoond wordt dat deze opvatting ook sterk naar voren komt in de nieuwe methode voor godsdienstonderwijs in het christelijk voortgezet onderwijs: Levende Godsdienst. Verwacht kan worden dat vele christelijke scholen zullen overwegen Levende Godsdienst in te voeren.

Duidelijk gemaakt wordt dat de methode beheerst wordt door de moderne theologie en dat er ook elementen van het New Age denken in te vinden zijn. Daarom wordt invoering van deze methode met klem ontraden.

Gesteld wordt dat de schrijvers van deze methode de leerlingen geen kennis van de Bijbel willen bijbrengen, maar hen willen losweken van het christelijk geloof.

Het themanummer kan besteld worden door f2,50 over te maken op giro-rekening 2.974.537 t.n.v. Administratie Bezinning te Amersfoort, onder vermelding van themanummer NEW AGE.

De Raad van de Ned. Geref. Kerk van Enschede-Noord geeft met droefheid kennis van het toch nog plotseling overlijden van zijn ambtsbroeder

M. W. LUTGENDORF

op de leeftijd van 60 jaar.

Wij gedenken met dankbaarheid zijn arbeid als ouderling. Sterke onze hemelse Vader zijn vrouw en kinderen in dit verlies.

Drs O. Mooiweer, preases
J. Been, scriba

Enschede, 25 juli 1988

*„Verblijdt u in de Here te allen tijde.
Uw vriendelijkheid zij alle mensen bekend”.
Filipp. 4: 4*

Heden heeft de Here plotseling tot Zich genomen mijn lieve man, onze zorgzame vader en opa

GERRIT VAN DER HEIJDEN

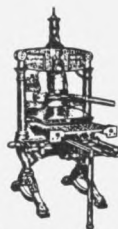
in de leeftijd van 63 jaar.

E. S. van der Heijden-Bouman
Jaap en Annelies
Gert-Jan, Floris, Elsbeth,
Margreet, Wouter, Ineke
Wim en Gertrude
Daniel, Marlies, Christian
Joke en Han
Gerben, Louise
Gerrit en Wendel
Timo, Else
Els

15 juli 1988
Charlotte de Bourbonlaan 7
3136 CK Vlaarding

De begrafenis heeft plaats gehad op woensdag 20 juli op de begraafplaats „Holy” te Vlaarding.

BIJ GEBOORTE- EN HUWELIJKSKAARTEN
ONTVANGT U EEN AARDIGE ATTENTIE.

drukkers sinds 1901

Drukkerij „Steenbergen”

Nooitgedacht 3 - 3701 AL Zeist - Tel. 03404-22452
Gevestigd sinds 1901

Boeken, Periodieken en
Handelsdrukkerij

● Plaats uw familieberichten in dit blad

Neem zelf een abonnement

U hoeft er
niet
(volledig)
achter te staan
om er (toch)
voor te zijn.

☐ kennismakingsnummers

☐ abonnement

Naam:

Adres:

Postcode en plaats:

Sturen naar: Administratie Opbouw (zonder postzegel) Antwoordnummer 38, 3940 ZD Leersum.

Opbouw
voor mij